

3. Ekonomická aktivita

Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku

Zdrojem údajů o ekonomické aktivitě obyvatelstva, míře zaměstnanosti či nezaměstnanosti je Výběrové šetření pracovních sil (VŠPS), které probíhá nepřetržitě od roku 1992 na území celé České republiky. Podle jeho výsledků v Libereckém kraji populaci starší 15 let v roce 2018 představovalo 370,3 tis. osob starších 15 let, ve které z 51,2 % převažovaly ženy. Tato skupina se skládá z ekonomicky aktivní populace (tedy pracovní síly), kterou tvořilo 214,3 tis. osob s převahou mužů (56,5 %) a ekonomicky neaktivní populace (nepracující starobní důchodci, dlouhodobě nemocní nebo invalidní osoby, uchazeči o zaměstnání evidovaní na úřadu práce, ale neschopní nastoupit práci do 14 dnů a osoby pečující o rodinu), kterou reprezentovalo 156,0 tis. osob s převahou žen (61,7 %).

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

v tis. osob

	2008			2013			2018		
	Celkem	v tom		Celkem	v tom		Celkem	v tom	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
Populace 15 a více let celkem	371,0	179,9	191,1	370,6	180,2	190,4	370,3	180,7	189,6
v tom podle ekonomické aktivity:									
pracovní síla	209,5	120,6	88,9	213,7	119,5	94,2	214,3	121,0	93,3
v tom:									
zaměstnaní	199,7	115,7	84,0	196,0	111,2	84,8	210,3	119,2	91,1
nezaměstnaní	9,7	4,8	4,9	17,7	8,2	9,5	4,0	1,8	2,2
ekonomicky neaktivní	161,5	59,2	102,3	156,9	60,8	96,1	156,0	59,7	96,3

Míra ekonomické aktivity informuje o míře participace populace na trhu práce. Podíl ekonomicky aktivních na populaci starší 15 let se v Libereckém kraji od roku 2005 trvale pohybuje pod 60% hranicí a v roce 2018 dosáhla hodnoty 57,9 %. V porovnání s průměrem České republiky (60,6 %) byla hodnota tohoto ukazatele nižší o 2,7 p. b. a mezi ostatními regiony byla nejnižší. Míra ekonomické aktivity žen je z objektivních důvodů podstatně nižší a v roce 2018 v Libereckém kraji dosáhla 49,2 %. Opět se jednalo o nejnižší mezikrajskou hodnotu, která se o 3,6 p. b. pohybovala pod průměrem za Českou republiku. Nejvyšší míru ekonomické aktivity vykázaly ženy našeho kraje ve věku 55–59 let (78,7 %) a ženy vysokoškolsky vzdělané (70,8 %). Podíl ekonomicky aktivních mužů na populaci mužů starších 15 let dosáhl 67,0 %, což tentokrát znamenalo 2. nejnižší příčku po Ústeckém kraji (66,5 %). Nejaktivnější jsou muži ve věku 30–34 let, kdy hodnota tohoto ukazatele dosáhla 97,3 %. Z pohledu nejvyššího dokončeného vzdělání by nejvyšší míra ekonomické aktivity vykazána, stejně jak u žen, u vysokoškoláků (70,8 %).

Zaměstnaní podle pohlaví, postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Stěžejní část ekonomicky aktivních představují zaměstnané osoby – v roce 2018 čítaly 210,3 tis. osob (tj. 98,1 % u všech ekonomicky aktivních) a ženy byly zastoupeny ze 44,3 %. Z pohledu postavení v zaměstnání muži převažovali ve všech kategoriích – 53,5 % mezi zaměstnanci, 89,7 % mezi zaměstnavateli a 70,0 % mezi pracujícími na vlastní účet. Z jiného pohledu je situace následující:

- v pozici zaměstnance bylo 89,1 % zaměstnaných žen a 78,3 % zaměstnaných mužů,
- 14,9 % mužů pracuje na vlastní účet, u žen podíl dosahuje 8,4 %.
- 6,6 % mužů je v pozici zaměstnavatele, u žen se týká pouze 1,0 % zaměstnaných.

Druhé nebo další zaměstnání v roce 2018 mělo 4,7 % obyvatel kraje – ve větší míře se jednalo o muže (2,9 %) než o ženy (1,8 %).

Ve srovnání s průměrem České republiky je Liberecký kraj výrazně nadprůměrný v podílu osob zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu, což je do značné míry ovlivněno zejména tradičním průmyslovým rázem

libereckého regionu. V rámci celé České republiky totiž ve zpracovatelském průmyslu pracuje pouze 32,5 % mužů a 21,3 % žen.

Zaměstnaní dle klasifikace postavení v zaměstnání

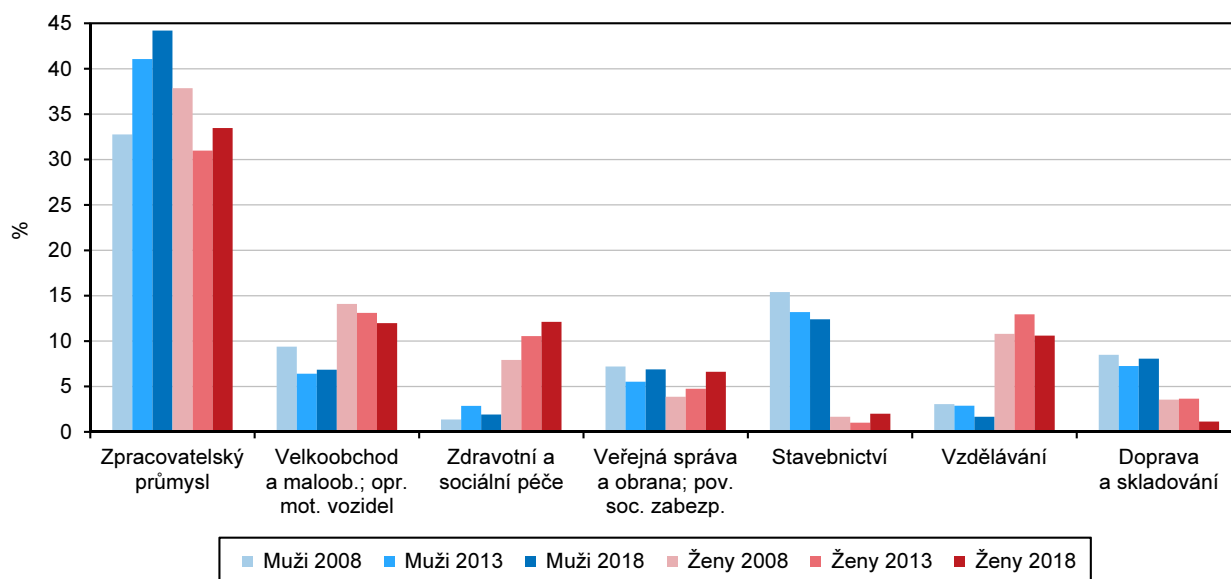
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Zaměstnaní vč. členů produkčních družstev	163,2	165,0	169,6	175,7	174,3	174,5
v tom (%):						
muži	53,9	54,5	54,5	53,4	54,5	53,5
ženy	46,1	45,5	45,5	46,6	47,5	46,5
Zaměstnavatelé	3,7	5,2	5,1	5,7	8,1	8,7
v tom (%):						
muži	86,5	90,0	88,2	82,5	82,8	89,7
ženy	13,5	10,0	11,8	17,5	17,2	10,3
Pracující na vlastní účet	26,9	29,0	28,8	26,0	25,8	25,4
v tom (%):						
muži	71,4	72,4	70,1	71,5	71,3	70,0
ženy	28,6	27,6	29,9	28,5	28,7	30,0

Muži v Libereckém kraji jsou nejčastěji zaměstnaní v sekundárním sektoru (58,6 % zaměstnaných mužů), zatímco ženy obvykle zastávají pracovní pozice v rámci sféry služeb, tj. terciárního sektoru (63,2 %). Oproti průměru České republiky (48,3 % muži a 23,9 % ženy) je však podíl mužů i žen (36,1 %) zaměstnaných v sekundární sféře Libereckého kraje výrazně nadprůměrný, a to na úkor zaměstnanosti v terciární sféře, která naopak, ve srovnání s průměrem ČR, vykazuje podprůměrné hodnoty.

Zaměstnaní v NH podle pohlaví a vybraných odvětví činnosti v Libereckém kraji

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

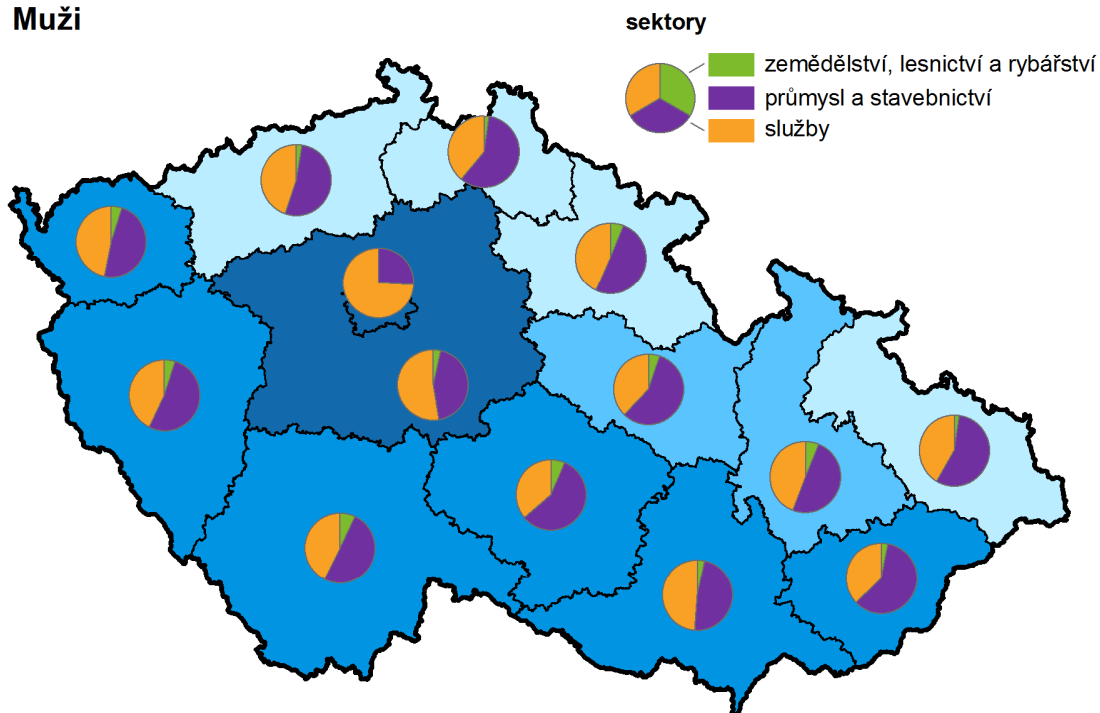

Odvětví národního hospodářství, ve kterých byli v roce 2018 nejčastěji zaměstnaní muži:

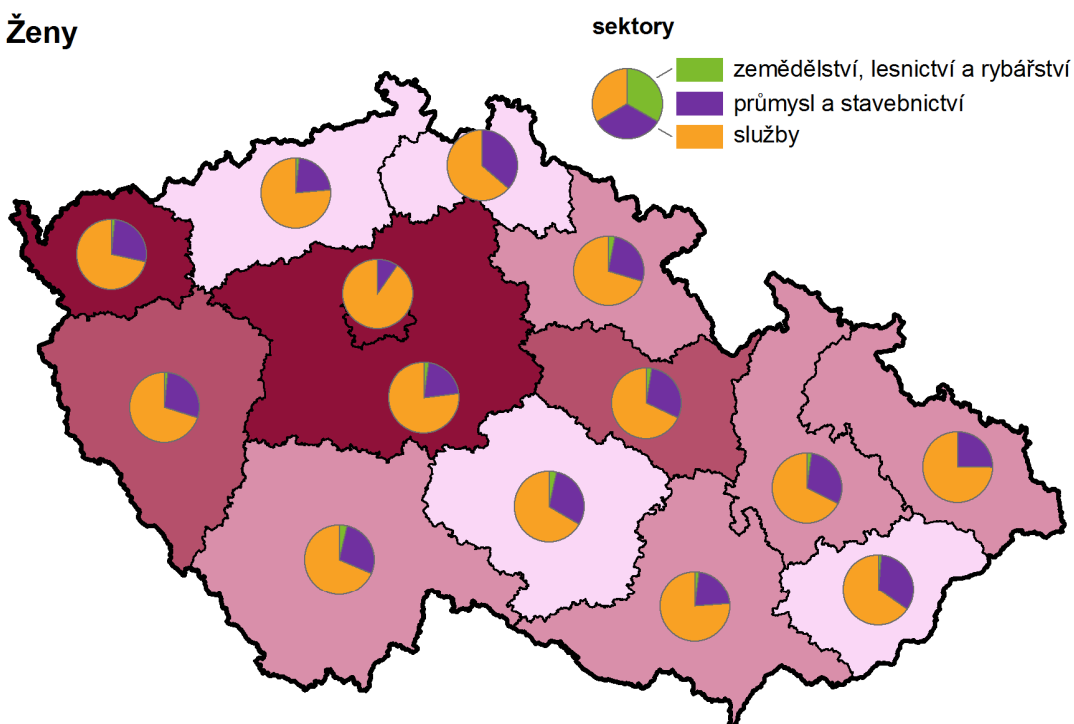
1. zpracovatelský průmysl (43,0 % všech zaměstnaných mužů),
2. stavebnictví (12,1 %),
3. doprava a skladování (7,8 %),
4. veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení; velkoobchod a maloobchod; opravy motorových vozidel (6,7 %)
5. ubytování, stravování a pohostinství (3,2 %).

Zaměstnaní podle pohlaví, sektorů a krajů v roce 2018

Muži

Ženy

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

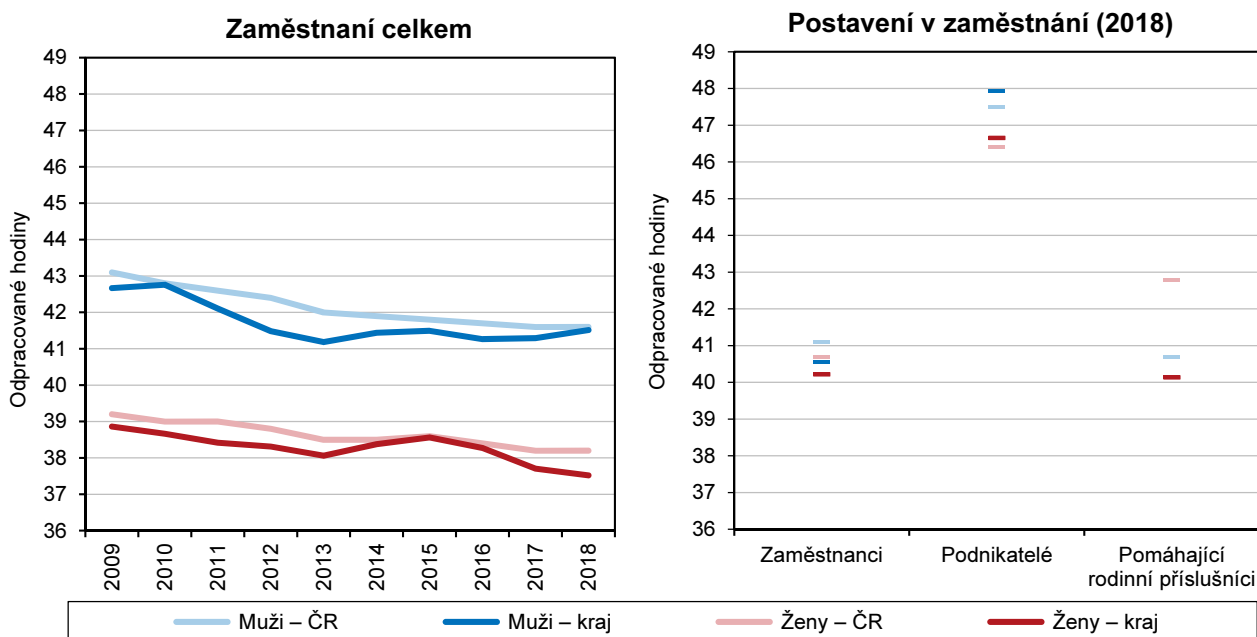
Pořadí odvětví v případě žen:

1. zpracovatelský průmysl (33,5 % všech zaměstnaných žen),
2. zdravotní a sociální péče (12,1 %),
3. velkoobchod a maloobchod.; opravy motorových vozidel (12,0 %),
4. vzdělávání (10,6 %) a
5. veřejná správa a obrana, povinné sociální zabezpečení (6,6 %).

Odišné pracovní zařazení mužů a žen je patrné také z hlediska zaměstnaných osob v členění podle hlavních tříd klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO). Téměř polovina zaměstnaných mužů byla v roce 2018 z hlediska klasifikace zaměstnání zařazena do 7. třídy – řemeslníci a opraváři (27,5 %) a 8. třídy – obsluha strojů a zařízení, montéři (22,1 %). Z dalších kategorií pak muži pracují nejčastěji jako techničtí a odborní pracovníci (3. třída, 14,2 %), 9,5 % mužů spadalo do 5. třídy (pracovníci ve službách a prodeji). Mezi specialisty (2. třída CZ-ISCO) patřilo 9,1 % zaměstnaných mužů a mezi zákonodárce a řídicí pracovníky (1. třída) 6,4% mužů. Do 9. třídy (pomocní a nekvalifikovaní pracovníci) spadalo 6,3 % a do 4. třídy (úředníci) 3,5 % zaměstnaných mužů. Nejvíce zaměstnaných žen v roce 2018 pracovalo v zaměstnání spadajících do 5. třídy klasifikace CZ-ISCO, tj. pracovníci ve službách a prodeji, a to 19,3 %. Druhou nejvíce zastoupenou kategorií byla 2. třída klasifikace (specialisté), kde pracovalo 18,4 % žen. Jako úředníci (4. třída) působilo 17,2 % zaměstnaných žen, 14,2 % bylo zařazeno do 8. třídy, tj. obsluha strojů a zařízení, montéři a 13,0 % bylo zařazeno do 3. třídy klasifikace (techničtí a odborní pracovníci). Jako pomocní a nekvalifikovaní pracovníci (9. třída) pracovalo 8,5 % žen, mezi řemeslníky a opraváře (7. třída) se řadilo 6,4 % zaměstnaných žen a jako zákonodárci a řídicí pracovníci (1. třída) pracovalo pouze 2,2 % žen.

Průměrný týdenní počet obvykle odpracovaných hodin podle pohlaví a postavení v zaměstnání v Libereckém kraji

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

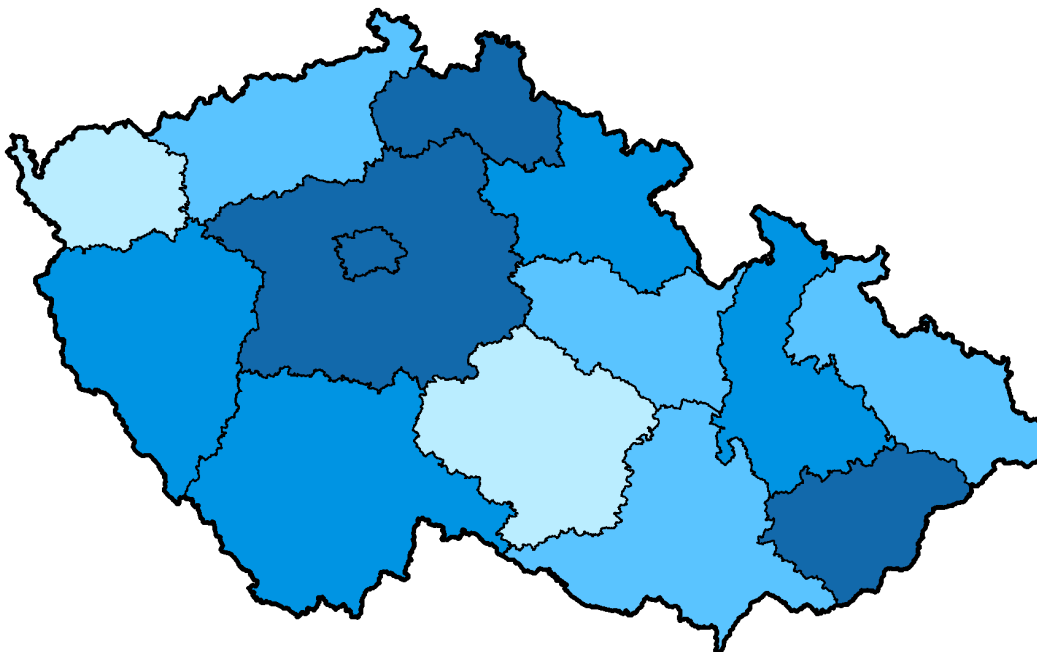

Pozn.: data podle postavení v zaměstnání jsou bez kratších pracovních úvazků; data za pomáhající rodinné příslušníky – muže nejsou za rok 2018 v kraji k dispozici.

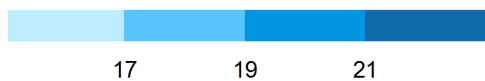
Průměrný týdenní počet obvykle odpracovaných hodin činil v Libereckém kraji v roce 2018 v případě žen 37,5 hodin a v případě mužů 41,5 hodin. V rámci plné pracovní doby pak ženy odpracovaly v průměru 40,0 hodin a muži 42,1 hodin týdně. Průměrný počet odpracovaných hodin při zkrácené pracovní době byl u žen 21,1 hodin a u mužů 22,6 hodin týdně. Podle postavení v zaměstnání mají nejdelší pracovní týden podnikatelé – v případě mužů 47,9 hodin, v případě žen 46,7 hodin. Zaměstnanci–muži pracovali průměrně v týdnu 40,3 hodin, zaměstnankyně–ženy 40,2 hodin.

Podnikatelé podle pohlaví a krajů v roce 2018 (zaměstnavatelé a osoby pracující na vlastní účet)

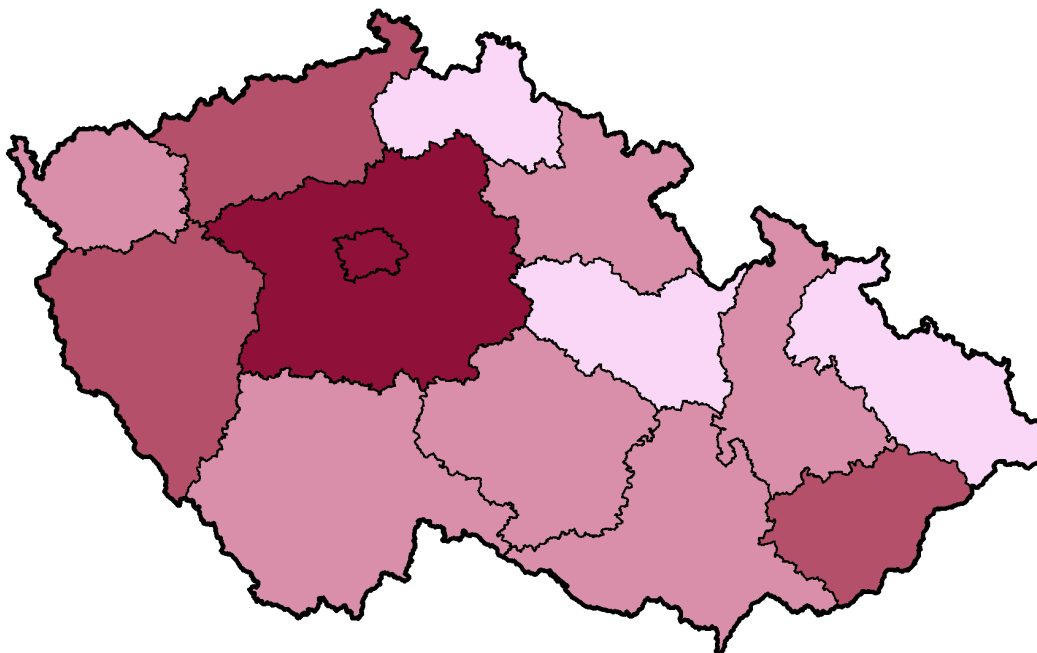
Muži

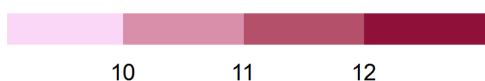
podíl na počtu zaměstnaných stejného pohlaví a věku 15 a více let (%)

Ženy

podíl na počtu zaměstnaných stejného pohlaví a věku 15 a více let (%)

Zdroj: ČSÚ, VŠPS

Dojíždka do zaměstnání (podle SLDB 2011)

Vyjíždka do zaměstnání byla zjišťována u zaměstnaných osob bez pracujících studentů. Osoby, které neměly pevné místo pracoviště, ale pracovní dobu začínaly na stejné adrese (např. pracovníci v dopravě – řidiči aj.), uváděly místo nástupu do zaměstnání. V případě místa pracoviště se uváděla adresa místa výkonu práce (nikoliv např. sídla firmy).

Přesné označení svého pracoviště v Libereckém kraji uvedlo 73 294 osob. Necelých 32 tis. osob z uvedeného počtu (tj. 43,6 % z celkového počtu vyjíždějících) mělo místo svého pracoviště v místě svého obvyklého pobytu. Nadpoloviční většina vyjíždějících (41 305 osob, tj. 56,4 %) mířila za prací mimo místo svého obvyklého pobytu a muži tvořili 57,8 % těchto vyjíždějících. Do Libereckého kraje za svým zaměstnáním dojíždělo 35 072 osob, z toho 86,3 % z nich sem směřovalo denně. Mezi dojíždějícími opět z téměř 56 % převažovali muži. Z prostorového hlediska dvě třetiny zaměstnaných dojížděly z jiné obce okresu, 22,7 % z jiného okresu kraje a 11,3 % z jiného kraje.

Ženy převážně dojížděly, resp. docházely v rámci obce (54,5 %) a hlavním důvodem je péče o děti a domácnost. Ve všech typech prostorové vyjížděky pak převažovali muži. Z celkového počtu vyjíždějících do jiné obce okresu muži představovali 53,2 %, podíl mužů do jiného okresu kraje činil 59,1 %, do jiného kraje 68,4 % a do zahraničí 57,1 %.

Mzdová úroveň podle pohlaví

Český statistický úřad ve spolupráci s Ministerstvem práce a sociálních věcí publikuje již řadu let výsledky strukturální statistiky mezd zaměstnanců. Toto výběrové šetření se odlišuje od ostatních mzdových zjišťování především v tom, že jsou sledovány přímo mzdy jednotlivých zaměstnanců a nikoli jen jejich celkový objem na úrovni podniků či organizací. Podrobně jsou navíc zjišťovány nejen všechny složky hrubého výdělku, ale také důležité personální údaje o zaměstnanci (např. pohlaví, vzdělání, věk).

Z výsledků této statistiky mezd vyplývá všeobecně známá skutečnost, že ženy vydělávají méně než muži. Průměrná hrubá měsíční mzda zjištěná v roce 2018 dosáhla v Libereckém kraji celkem 31 615 Kč. Výdělek na straně mužů činil 34 774 Kč a byl tak o 6 940 Kč vyšší než příjem žen, který tak představoval 80,0 % mzdy mužů. Ženy si tedy v průměru vydělaly o 6 940 Kč méně, tj. 27 834 Kč (5. nejvyšší mzda mezi kraji) Mzda mužů roste rychleji (v roce 2018 o 2 790 Kč, tj. o 8,7 %) než mzda žen (+2 133 Kč, +8,3 %). Celková průměrná mzda, mzda mužů a žen v roce 2018 zajistily našemu kraji shodně 5. nejvyšší příčku v mezikrajském srovnání.

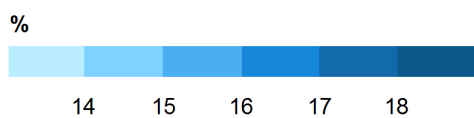
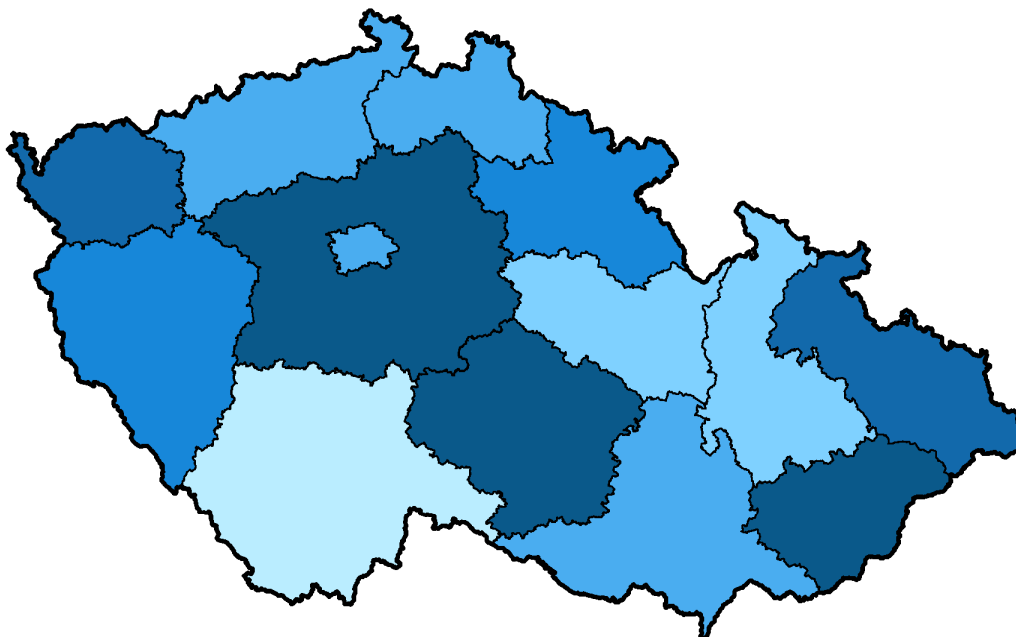
Nejvyšší absolutní příjmy na straně mužů i žen připadly na Hlavní město Praha (47 739 Kč, resp. 36 570 Kč), o poslední příčku pomyslného žebříčku se rozdělily dva kraje – v případě mzdy mužů to byl Karlovarský kraj (31 911 Kč) a v případě mzdy žen Zlínský kraj (26 420 Kč). Průměrné hrubé měsíční mzdy mužů byly ve všech krajích vyšší než mzdy žen. Absolutně nejvyšší rozdíl byl vykázan v Hlavním městě Praze (o 11 169 Kč), nejméně se mzdy z tohoto pohledu lišily v Karlovarském a Olomouckém kraji (o 5 300 Kč, resp. o 5 301 Kč). Nejvíce se průměrné mzdy obou pohlaví přiblížily v Olomouckém a Karlovarském kraji, když zde mzda žen tvořila 83,6 %, resp. 83,4 % mzdy mužů. Nejnižší poměr byl zaznamenán v Hlavním městě Praze (76,6 %).

Výsledkem strukturálního šetření mezd je také medián mzdy, který ukazuje mzdu zaměstnance uprostřed mzdového rozdělení (právě stejný počet mezd je vyšších i nižších než medián) a mnohem lépe vypovídá o skutečné mzdové úrovni. Jeho hodnota za Liberecký kraj v roce 2018 dosáhla 28 882 Kč, medián mzdy mužů činil 31 195 Kč a medián mzdy žen 26 447 Kč. Rozdíl mezi mediánem mužů a žen činil 4 748 Kč, medián mzdy žen tak představoval 84,8 % mediánu mzdy mužů. Průměrná placená doba žen (172,2 hod./měsíc) přitom byla pouze o 2,7 hodin za měsíc nižší než placený průměrný čas mužů (174,9 hod./měsíc).

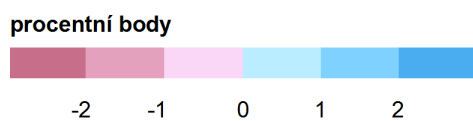
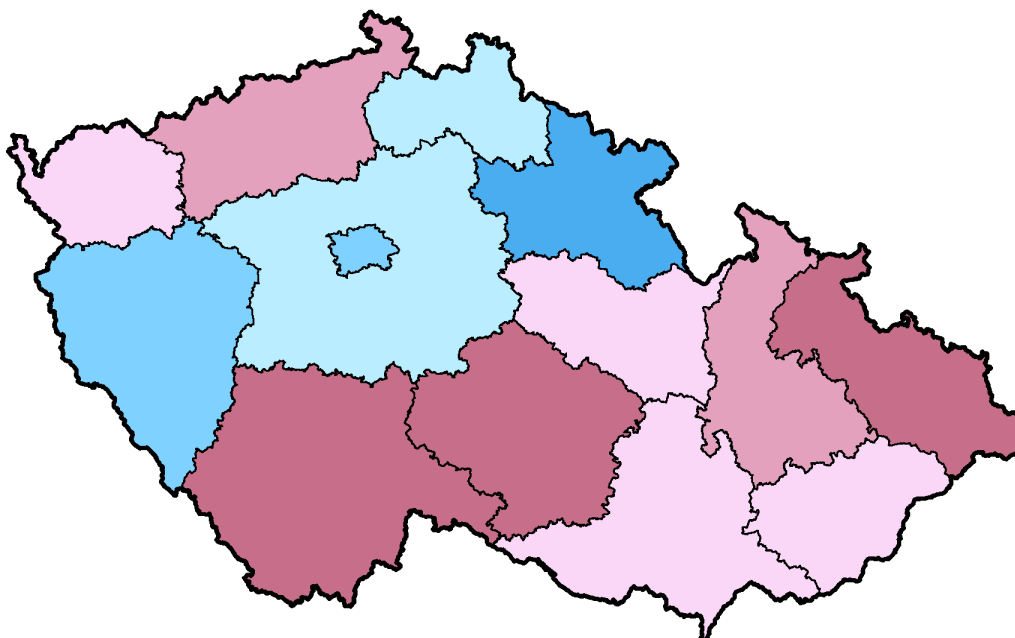
Nejvyšší mzdový medián byl v roce 2018 zjištěn v Hlavním městě Praze (34 338 Kč), nejnižší v Karlovarském kraji (26 774 Kč). Liberecký kraj obsadil čtvrtou nejvyšší příčku. Z hlediska pohlaví byl nejvyšší mzdový medián jak u mužů, tak žen vykázan v Hlavním městě Praze (37 497 Kč, resp. 31 616 Kč). Nejnižší medián v případě mužů vykázal Olomoucký (29 106 Kč) a v případě žen Zlínský kraj (24 251 Kč).

Gender Pay Gap podle krajů (rozdíl mezi mediánem mezd mužů a žen vztážený k mediánu mezd mužů)

Rok 2018

Změna mezi 2013 a 2018

Zdroj: ČSÚ, MPSV

Rozdíl mezi průměrnou hrubou měsíční mzdou a mediánem mezd v Libereckém kraji v roce 2018 dosáhl 2 733 Kč (v případě mužů 3 579 Kč a v případě žen 1 387 Kč). Nejmarkantnější diference byla zjištěna v Hlavním městě Praze (8 164 Kč), nejméně se hodnoty obou ukazatelů od sebe vzdálily v Karlovarském kraji (o 2 462 Kč).

Medián měsíční mzdy/platu podle věku a pohlaví zaměstnanců v roce 2018

Pramen: Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí

	Medián hrubé měsíční mzdy v podnikatelské sféře (Kč)			Medián hrubého měsíčního platu v nepodnikatelské sféře (Kč)			Gender pay gap (GPG) ¹⁾ (%)	
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	podnikatelská sféra	nepodnikatelská sféra
Zaměstnanci celkem	28 240	30 644	24 940	31 893	35 137	30 665	18,6	12,7
v tom ve věku:								
do 20 let	23 092	24 001	21 114	.	.	.	12,0	.
20–29 let	27 872	29 582	25 203	27 605	29 579	26 408	14,8	10,7
30–39 let	29 534	32 143	24 808	31 437	35 946	28 727	22,8	20,1
40–49 let	28 512	32 513	25 253	32 094	38 482	30 364	22,3	21,1
50–59 let	26 915	29 230	24 478	33 452	35 803	32 801	16,3	8,4
60 a více let	27 024	28 916	22 708	33 196	32 976	33 356	21,5	-1,2

¹⁾ rozdíl mediánu mzdy mužů a žen vztažený k mediánu mzdy mužů

Medián hrubého měsíčního platu v nepodnikatelské sféře v roce 2018 dosáhl částky 31 893 a byl o 3 653 Kč vyšší než medián mzdy v podnikatelské sféře. Rozdíly ve sférách byly vykázány také u obou pohlaví. Medián mužů v nepodnikatelské sféře převýšil jejich medián v podnikatelské sféře o 4 493 Kč, v případě žen rozdíl činil 5 725 Kč. Pro obě dvě sféry a pohlaví je však stejné, že mzdový vrchol je dosažen ve věku 40–49 let.

Pro vyjádření míry nerovnosti v odměňování se používá ukazatel Gender Pay Gap (GPG), který představuje rozdíl mediánu mzdy mužů a žen vztažený k mediánu mzdy mužů. Jeho výši ovlivňuje několik faktorů:

- nižší mzda žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty než u mužů,
- zdánlivě neutrální zacházení, znevýhodňující ženy,
- nižší úroveň mezd v odvětvích, ve kterých jsou častěji zastoupeny ženy,
- vyšší zastoupení mužů ve vedoucích pozicích,
- péče o rodinu a domácnost zpravidla v kompetenci ženy,
- rozdílné vlastnosti, schopnosti a společenské role žen a mužů (např. žena – pečovatelka, muž – živitel rodiny apod.).

Míra nerovnosti v Libereckém kraji v roce 2018 překročila 15% hranici a mezi kraji České republiky byla 5. nejnižší. Nejnižší rozdíl mezi mzdami mužů a žen byl vykázán v Jihočeském kraji (13,3 %), největší rozdíly byly naproti tomu zjištěny ve Zlínském kraji (19,7 %). V podnikatelské sféře GPG v Libereckém kraji dosáhl 18,6 % (4. nejnižší hodnota mezi kraji), v nepodnikatelské sféře 12,7 % (6. nejnižší krajská hodnota). Nejnižší rozdíl ve mzdě mužů a žen v podnikatelské sféře byl vykázán v Jihočeském kraji (16,3 %), nejvyšší v Moravskoslezském kraji (23,8 %). V nepodnikatelské sféře má prvenství Olomoucký kraj s 10,6 %, žebříček uzavírá Hlavní město Praha (16,3 %).

Nezaměstnaní podle pohlaví, věku a délky nezaměstnanosti

Nezaměstnanost je stav, při kterém dochází k nerovnováze mezi poptávkou a nabídkou pracovních míst na trhu práce. V praxi rozeznáváme dvojí vymezení nezaměstnaných. První definice vychází z evidence uchazečů o zaměstnání úřadů práce a ukazatelem nezaměstnanosti je podíl nezaměstnaných na obyvatelstvu (tzn. podíl počtu dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na počtu obyvatel ve věku 15–64 let v %). Druhé vymezení používá mezinárodní definici ILO, která za nezaměstnané považuje všechny osoby

patnáctileté a starší, obvykle bydlící na sledovaném území, které v průběhu referenčního týdne souběžně splňovaly 3 podmínky ILO:

- nebyly zaměstnané,
- byly připraveny k nástupu do práce, tj., během referenčního období byly k dispozici okamžitě nebo nejpozději do 14 dnů pro výkon placeného zaměstnání nebo sebezaměstnání,
- v průběhu posledních 4 týdnů hledaly aktivně práci (prostřednictvím úřadu práce nebo soukromé zprostředkovatelny práce, přímo v podnicích, využíváním inzerce, podnikáním kroků pro založení vlastní firmy, podáním žádosti o pracovní povolení a licence nebo jiným způsobem).

Mezi nezaměstnané patří i osoby, které nehledají práci, protože ji již našly a jsou schopny ji nastoupit nejpozději do 14 dnů. Zdrojem údajů je Výběrové šetření pracovních sil a ukazatelem nezaměstnanosti je obecná míra nezaměstnanosti.

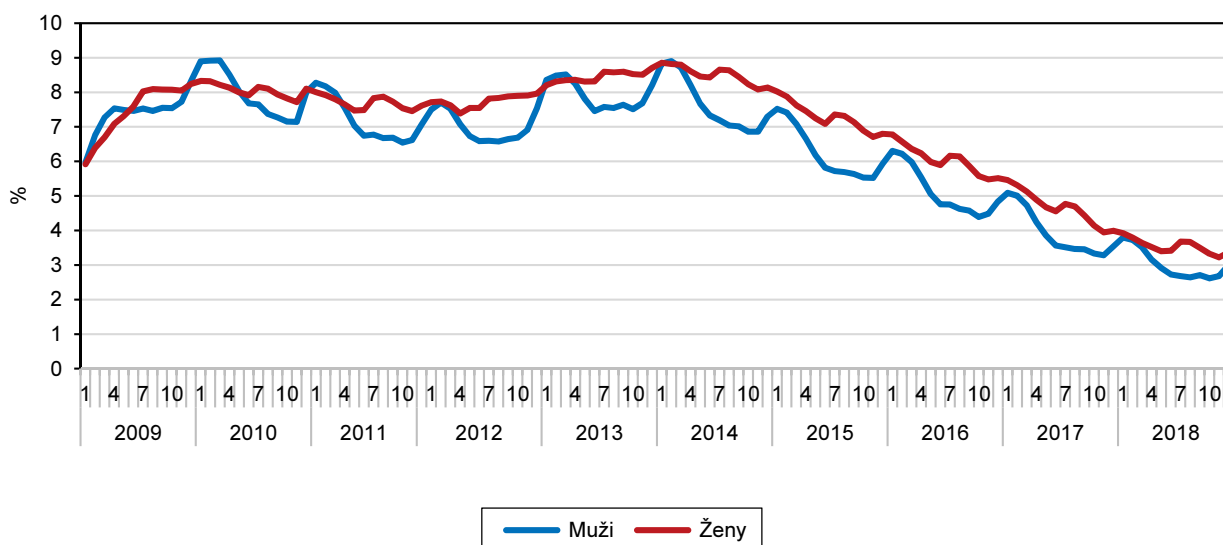
Obecně platí, že nezaměstnanost žen je vyšší než nezaměstnanost mužů. Úřady práce v Libereckém kraji k 31. 12. 2018 evidovaly celkem 10 091 neumístěných uchazečů o zaměstnání, Jedná se o nejnižší počet nezaměstnaných od roku 1997, přičemž nejvíce uchazečů bylo v kraji registrováno v roce 2009 (26 273 osob, z toho 49,6 % žen). V letech 2011 až 2018 se počet uchazečů zvyšoval až do roku 2013, v následujících letech již každoročně klesal.

Mezi uchazeči bylo evidováno 4 793 mužů a 5 298 žen, tj. 52,5 % z celkového počtu uchazečů. Převaha žen mezi nezaměstnanými ke konci roku 2018 byla kromě Libereckého kraje vykázána také v dalších 8 krajích – jejich zastoupení se pohybovalo od 50,5 % v Plzeňském kraji do 54,6 % v Ústeckém kraji. Převahu mužů mezi nezaměstnanými vykázálo tedy pouze 5 krajů – nejnižší podíl byl vykázan v Kraji Vysočina (50,6 %), nejvyšší v 52,2 % ve Zlínském kraji. Mezi nezaměstnanými se nacházelo 1 615 osob se zdravotním postižením, v tom 722 mužů (tj. 15,1 % z celkového počtu nezaměstnaných mužů) a 893 žen (16,9 % z celkového počtu nezaměstnaných žen).

Příznivý ekonomický vývoj dokládá také vývoj počtu volných pracovních míst evidovaných úřady práce Libereckého kraje. Ke konci roku 2018 bylo na úřadech práce v kraji evidováno 11 030 volných míst, tj. o 27,2 % více oproti předchozímu roku a současně nejvíce od roku 1990.

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a jednotlivých měsíců v Libereckém kraji

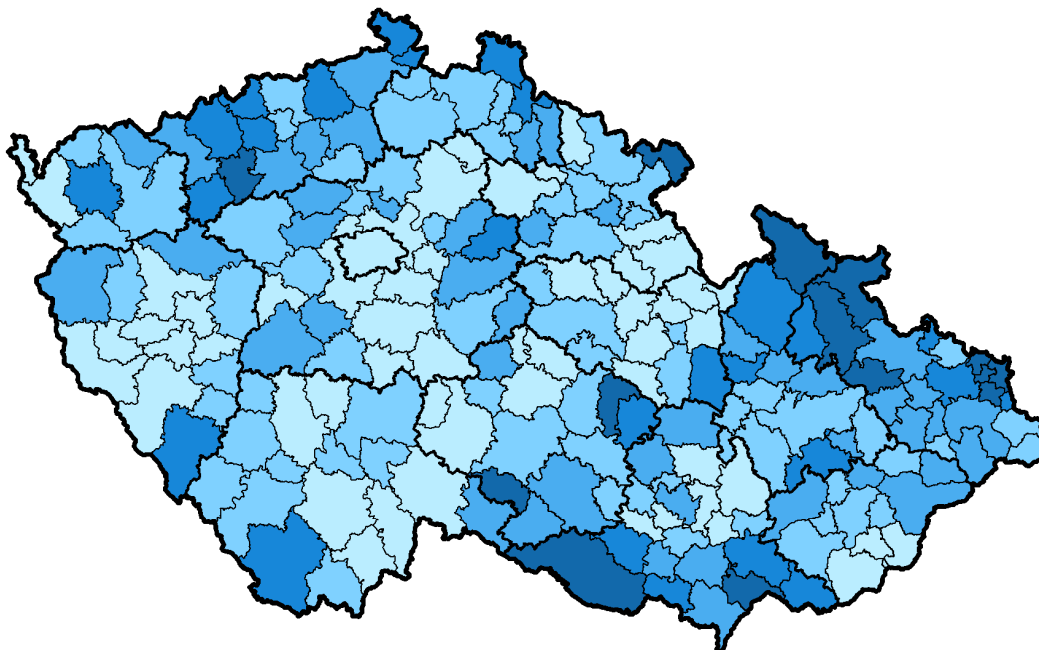
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a SO ORP ke konci roku 2018

(dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15–64 let v evidenci úřadu práce)

Muži

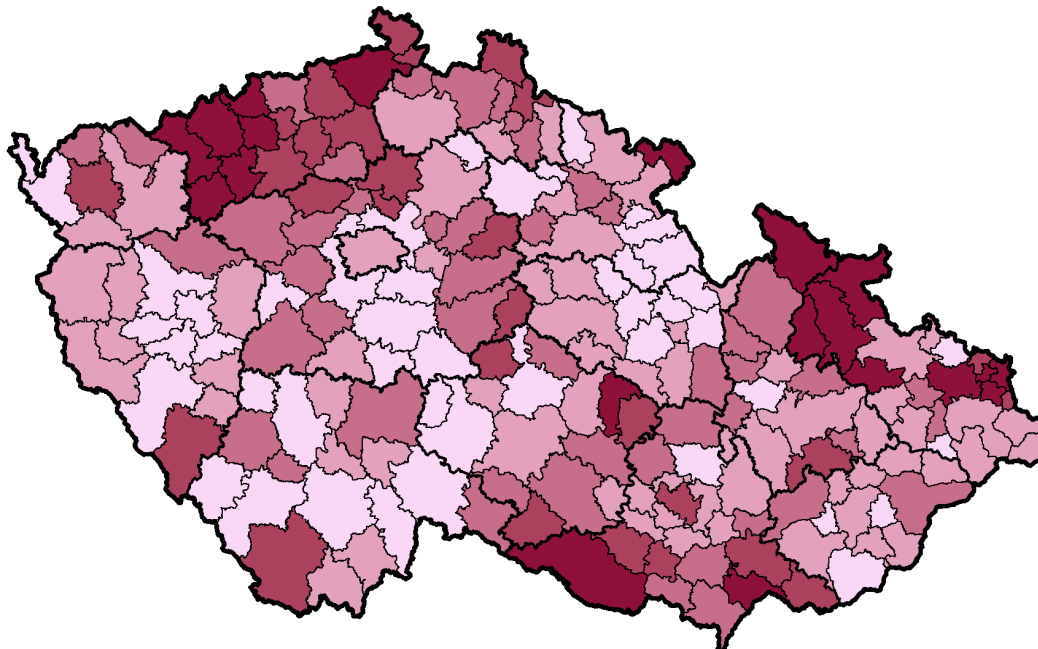

na obyvatelstvu stejného věku a pohlaví (%)

2 3 4 5

Ženy

na obyvatelstvu stejného věku a pohlaví (%)

2 3 4 5

Pramen: MPSV

Při podrobnějším pohledu na vývoj počtu nezaměstnaných mužů a žen je i přes jednoznačný klesající trend patrná sezónní nezaměstnanost. Nejvíce uchazečů a uchazeček je v kraji každoročně evidováno především počátkem roku a jejich počet se postupně snižuje. V průběhu roku se však zastoupení mužů a žen mezi uchazeči o zaměstnání mění. U uchazeček nastává zlom v letních měsících, a to v souvislosti s pracovními poměry u zaměstnanců ve školství sjednávanými na dobu určitou a mnohdy také tím, že ženy při ztrátě nebo změně zaměstnání odkládají nástup do zaměstnání kvůli péči o děti až po prázdninách. Muži se také, častěji než ženy, v letních měsících uplatňují v sezónních pracích. V prvních měsících jednotlivých let mezi uchazeči převažovali muži nebo byl poměr obou pohlaví velmi vyrovnaný. Od roku 2015 však již ve všech měsících převažují mezi uchazeči ženy, v letních měsících dokonce velmi výrazně (v červenci a srpnu 2018 podíl žen činil 57,0 % a 57,1 %).

Věková struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12.)

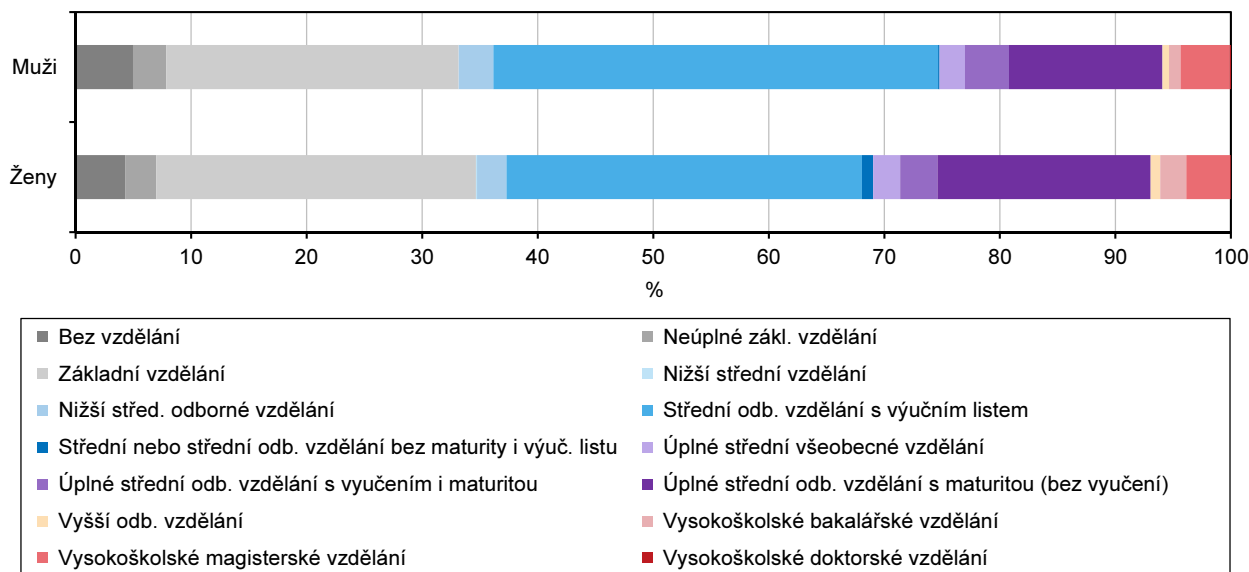
Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2008		2013		2018	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Uchazeči o zaměstnání celkem	8 028	8 577	12 623	13 286	4 793	5 298
z toho (%):						
do 19 let	6,9	5,3	4,3	3,6	4,7	4,0
20–24 let	14,9	10,3	14,6	11,5	9,4	8,2
25–29 let	12,1	9,8	11,7	10,4	11,3	1,1
30–34 let	10,7	12,6	11,0	11,3	9,1	10,7
35–39 let	8,7	12,4	10,9	14,5	9,5	10,8
40–44 let	8,1	11,4	10,0	12,4	10,3	12,8
45–49 let	8,2	11,0	9,2	11,7	10,5	11,9
50–54 let	10,7	14,7	9,7	10,9	10,4	11,6
55–59 let	14,7	12,0	12,7	12,8	12,1	14,3
60–64 let	4,9	0,4	5,9	0,8	11,7	5,1

Z hlediska věkového složení uchazečů o zaměstnání v roce 2018 mezi nezaměstnanými muži převažovali mladí uchazeči ve věku do 24 let, kteří představovali 14,2 % mužů–uchazečů. Následovali uchazeči ve věkové kategorii 55–59 let (12,1 %), problémy se zaměstnáním mají také muži ve věku 60–64 let (11,7 %). Na straně žen spadá nejvíce uchazeček do kategorie 55–59 let (14,3 % žen–uchazeček), za kterou s mírným odstupem následují ženy ve věku od 40 do 44 let (12,8 %).

Struktura uchazečů o zaměstnání podle pohlaví a vzdělání v Libereckém kraji k 31. 12. 2018

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Z hlediska vzdělání převažovaly k 31. 12. 2018 mezi muži–uchazeči osoby se středním vzděláním s výučním listem (38,5% podíl), druhou nejohroženější skupinou byli muži se základním vzděláním, včetně neúplného základního vzdělání (28,2 %). V případě žen–uchazeček je situace u osob s výučním listem a základním vzděláním téměř vyrovnaná (30,8 %, resp. 30,4 %). U obou pohlaví je také poměrně vysoký podíl nezaměstnaných osob s úplným středním vzděláním s maturitou – v případě mužů podíl osob s tímto vzděláním dosáhl 13,3 %, v případě žen 18,5 %. Zaměstnaní také hledalo 5,4 % mužů s vysokoškolským vzděláním bakalářským, magisterským i doktorským. Mezi ženami-uchazečkami bylo 6,1 % osob s tímto stupněm vzdělání.

Téměř polovina nezaměstnaných mužů v Libereckém kraji k 31. 12. 2018 byla v evidenci úřadů práce v délce do 3 měsíců. Podíl nezaměstnaných žen s tímto časovým intervalem bylo podstatně méně, a to 38,0 %. Za krátkodobě nezaměstnané se považují také osoby s délkou nezaměstnanosti 3 až 6 měsíců – v případě mužů jejich podíl představoval 18,2 %, v případě žen 21,6 %. Za vážný problém jak z pohledu ekonomiky, tak z pohledu nezaměstnaného, je považována tzv. dlouhodobá nezaměstnanost. V tomto případě jsou nezaměstnaní v evidenci déle než 1 rok. S pozitivním vývojem ekonomiky v posledních letech klesá zastoupení uchazečů s touto délkou evidence. K 31. 12. 2018 podíl dlouhodobě nezaměstnaných mužů dosáhl 19,3 %, podíl žen 24,5 %. V návaznosti na tyto skutečnosti muži vykazují kratší průměrnou délku nezaměstnanosti, v roce 2018 činila 416 dnů. Průměrná délka nezaměstnanosti žen o 98 dnů delší a trvala 514 dnů.

Uchazeči o zaměstnání^{*)} podle věku, pohlaví a okresů k 31. 12. 2018

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kraj, okresy	Uchazeči		z toho (%)											
			do 19 let		20–24 let		25–29 let		50–54 let		55–59 let		60–64 let	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Liberecký kraj	4 793	5 298	4,7	3,9	9,4	8,2	11,3	10,4	10,4	11,6	12,1	14,3	11,7	5,1
Česká Lípa	935	1 139	4,1	3,9	10,9	7,1	8,8	10,1	9,2	11,9	10,8	15,8	13,3	4,7
Jablonec nad Nisou	998	1 084	5,9	5,4	9,2	9,5	13,2	11,1	8,8	11,5	12,4	11,9	9,5	3,4
Libverec	2 011	2 300	5,3	3,9	8,6	8,0	11,7	10,2	11,2	11,7	11,8	13,2	11,0	5,7
Semily	849	775	2,7	2,3	10,0	8,3	10,6	10,6	11,7	11,1	13,5	18,3	14,1	6,5

^{*)} na celkovém počtu uchazečů daného pohlaví

Podporu v nezaměstnanosti ke konci roku 2018 pobíralo 3 757 uchazečů, tedy 37,2 % ze všech evidovaných uchazečů o zaměstnání a její průměrná výše dosáhla částky 7 345 Kč (tj. o 163 Kč pod republikovým průměrem 7 508 Kč). V členění podle pohlaví na tuto dávku „dosáhlo“ 38,4 % ze všech uchazeček a 36,0 % ze všech uchazečů. Zřetelný rozdíl byl však ve výši vyplácených příspěvků. Ženy nejčastěji pobíraly měsíční dávku ve výši 2 501–3 500 Kč (442 žen, tj. 21,8 % všech žen, které měly nárok na podporu v nezaměstnanosti), následovala kategorie 5 501–6 500 Kč (311 žen, 15,3 %). Nejvyšší částku podpory (11 501 a více Kč) ke konci roku 2018 pobíralo 183 žen (9,0 %). V této nejvyšší kategorii naopak byla nejčetněji vyplácená dávka v případě mužů (298 osob, tj. 17,3 % ze všech mužů, kteří měli nárok na podporu) a 263 mužů (15,2 %) pobíralo příspěvek ve výši 3 501–4 500 Kč. V kategorii 2 501–3 500 Kč pobíralo dávku pouze 102 mužů (5,9 %).

Ke konci roku 2018 bylo v Libereckém kraji evidováno 8 998 dosažitelných uchazečů ve věku 15–64 let, z toho 4 686 žen (52,1 %). Nezaměstnanost vyjádřená podílem nezaměstnaných osob ve věku 15–64 let na populaci ve stejném věku ke konci roku 2018 v Libereckém kraji dosáhla 3,18 % a v horizontu posledních deseti let byla jednoznačně nejnižší. Nezaměstnanost v případě žen činila 3,37 %, tj. 4. nejvyšší hodnota mezi kraji České republiky. Nezaměstnanost v případě mužů představovala 3,00 % a jednalo se o 5. nejvyšší hodnotu v rámci mezikrajského srovnání. Nejnižší hodnoty nezaměstnanost u mužů i žen nabyly v Hlavním městě Praze (1,84 %, resp. 2,02 %). Nejvyšší podíl pak na straně mužů vykázal Moravskoslezský (4,79 %) a na straně žen Ústecký kraj (5,06 %). Mezi okresy Libereckého kraje byl nejvyšší podíl nezaměstnaných žen zaznamenán v okrese Liberec (3,66 %) a mužů v okrese Semily (3,38 %). Nejnižší hodnotu nezaměstnanost u obou pohlaví nabyly v okrese Česká Lípa (2,37 % u mužů a 2,89 % u žen).

Podle výsledků Výběrového šetření pracovních sil se počet nezaměstnaných v Libereckém kraji v průběhu posledních šesti let významně snížil – počet nezaměstnaných v roce 2018 (4,0 tis. osob) byl 5krát nižší než v roce 2012 (20 tis. osob). Mezi nezaměstnanými v roce 2018 z 54,5 % převažovaly ženy. Obecná míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji dosáhla hodnoty 1,9 %, tj 7. nejnížší hodnota v rámci mezikrajského srovnání. Nejnižší hodnotu tohoto ukazatele vykázalo Hlavní město Praha (1,3 %), nejvyšší Moravskoslezský kraj (3,7 %). V případě mužů se nezaměstnanost činila 1,5 % (7. nejnížší hodnota mezi kraji), v případě žen 2,3 % (6. nejnížší hodnota).

Vzhledem k tomu, že poptávku po pracovní síle již není možné pokrýt z tzv. domácích zdrojů, jsou na volná místa přijímáni cizinci. Také oni mají několik důvodů, proč se ucházet o volné pracovní pozice v našem regionu. Mezi ty nejdůležitější patří výhodná poloha kraje, mezinárodní společnosti, hustá dopravní síť, dostupná zdravotní péče, příznivé životní náklady, apod.

Na úřadech práce v Libereckém kraji bylo v roce 2018 evidováno 10 318 mužů–cizinců a 7 177 žen–cizinek. Z uvedeného počtu mužů–cizinců 60,4 % mužů pochází ze zemí Evropské unie, států Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska, 18,1 % mužů je ze zemí, jejichž občané smí v České republice pracovat bez pracovního povolení, 10,5 % má platné pracovní povolení, 10,9 % pracuje na zaměstnaneckou kartu a méně než jedna desetina procenta na modrou kartu (dlouhodobý pobyt za účelem výkonu práce, která vyžaduje vysokou kvalifikaci). Ženy–cizinky pocházejí z 55,4 % ze zemí EU/EHP a Švýcarska, z 26,8 % ze zemí, pro jejichž občany není třeba pracovní povolení, 9,3 % žen pracuje na pracovní povolení a 8,4 % žen na pracovní karty. Modrou kartu využila v kraji pouze jedna žena.

Cizinci evidovaní na úřadech práce

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kraj, okresy	Cizinci evidovaní na úřadech práce celkem		v tom									
			občané EU/ EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců		cizinci, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání		cizinci s platným povolením k zaměstnání		držitelé zaměstnan. karet		držitelé modrých karet	
			muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
Liberecký kraj	10 318	7 177	6 229	3 977	1 863	1 926	1 087	669	1 121	604	18	1
Česká Lípa	1 393	948	510	213	379	322	49	13	451	399	4	1
Jablonec nad Nisou	1 135	954	702	533	215	286	127	113	87	22	4	-
Liberec	6 147	4 333	3 883	2 747	964	1 016	770	416	521	154	9	-
Semily	1 643	942	1 134	484	305	302	141	127	62	29	1	-

